

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk

Vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Datum 4 september 2025
Referentie NOV/LaB/2025
Betreft Waar absoluut meer aandacht voor nodig is in de stukken voor het Commissiedebat van 11 september
Bijlage Informatie voor programmacommissies: Versterk samen met ons de onmisbare rol van vrijwilligers Naar een gezamenlijke aanpak van maatschappelijke vraagstukken

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Voor het commissiedebat Maatschappelijk domein (inclusief Huiselijk geweld, kindermishandeling en geweld in afhankelijkheidsrelaties) willen we u graag informeren over wat volgens Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) en haar achterban echt nodig is om de Aanpak Sociale Basis en de combinatie werk, vrijwilligerswerk en mantelzorg echt effectief te laten zijn, waarbij we willen opmerken dat op praktisch alle andere onderdelen van de agenda van 11 september vrijwilligers ook een pioniers-, ondersteunende of kernrol spelen.

De Aanpak Sociale Basis vormt een belangrijke stap in het versterken van de veerkracht van burgers en gemeenschappen. Vrijwilligers worden hierin erkend als cruciaal onderdeel van de sociale basis. Tegelijkertijd blijkt uit recente analyses, waaronder de adviesaanvraag aan de SER inzake *Werk en Mantelzorg* (2023), dat de Aanpak Sociale Basis nog versterking behoeft. Vrijwilligerswerk verdient een bredere, structurele en gelijkwaardige positionering binnen beleid en uitvoering.

We schrijven deze brief in een tijd dat we expliciet berichten krijgen van bezuinigingen op maatschappelijke organisaties, het stopzetten van indexering, het wegvallen van compensatie van OVA-gelden en het dwingen van vrijwilligersorganisaties in het systeem van zorgaanbieders of andere marktpartijen, maar ook zonder deze berichten zouden onze zorgen groot zijn. Maatschappelijke vraagstukken kunnen we niet meer op dezelfde wijze blijven aanpakken, er is meer nodig en vrijwillige inzet speelt daarin een serieuze en wezenlijke rol.

Graag leggen we uit hoe nu de positie van vrijwilligerswerk binnen deze belangrijke brieven is en wat daarin verbeterd zou kunnen worden. Of zou moeten worden als het kabinet de sociale basis echt serieus neemt.

Meer informatie over deze brief en de onderwerpen die we hierin behandelen krijgt u bij Mark Molenaar (0610922192, m.molenaar@nov.nl).

Met vriendelijke groet,

Laila Ait Baali
Directeur-bestuurder Vereniging NOV

Vereniging NOV
Aidadreef 8
3561 GE Utrecht
www.vrijwilligerswerk.nl

1. Breder perspectief op vrijwilligerswerk

Huidige situatie: De Aanpak Sociale Basis positioneert vrijwilligerswerk voornamelijk in de context van zorg en welzijn.

Advies: Erken dat vrijwilligers onmisbaar zijn in alle domeinen: zorg, duurzaamheid, onderwijs, armoedebestrijding, sport, cultuur, veiligheid en energietransitie en dat al deze vrijwilligersinitiatieven in deze sectoren bijdragen aan de sociale basis. Maak dit brede perspectief expliciet in beleid en uitvoering, zodat de sociale basis niet eenzijdig onder de zorglogica blijft vallen en ook de impact van alle initiatieven en organisaties versterkt kan worden.

2. Rijksbrede visie en structurele verankering

Huidige situatie: Vrijwilligerswerk komt terug in losse programma's en tijdelijke stimuleringsmaatregelen van zeer bescheiden omvang, die soms al weer bijna ten einde zijn.

Advies: Ontwikkel, samen met veldpartijen, gemeenten en fondsen, een **Nationaal Actieplan Vrijwilligers**, interdepartementaal gepositioneerd. Leg hierin een horizon van minimaal tien jaar vast om stabiliteit en continuïteit te waarborgen.

3. Gelijkwaardige partnerschappen

Huidige situatie: Vrijwilligers worden gezien als ondersteunend aan de formele zorg.

Advies: Erken vrijwilligers(organisaties) als **gelijkwaardige beleids- en samenwerkingspartners**. Betrek hen structureel bij beleidsontwikkeling, vergelijkbaar met de rol van cliëntenraden en sociale partners, maar dus expliciet anders dan zorgaanbieders of marktpartijen. Maak expliciet gebruik van hun ervaringskennis.

4. Structurele randvoorwaarden, investeringen en ontmoetingsplekken

Huidige situatie: Ondersteuning van vrijwilligerswerk is vaak incidenteel en afhankelijk van projectsubsidies.

Advies: Reserveer structurele middelen voor vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld als vast percentage van het BNP of via geoormerkte budgetten binnen zorg, jeugd, cultuur, sport en duurzaamheid. Zorg daarnaast voor blijvende beschikbaarheid van maatschappelijk vastgoed als ontmoetingsplek en werkbasis voor vrijwilligersorganisaties. Zie ook de petitie van Alzheimer Nederland en Sociaal Werk Nederland 'Vaste stek gezocht voor samenredzaamheid', maar ook de regelmatig geuite zorgen van de Landelijke Vereniging van Kleine Kernen of LSA-bewoners en de bevindingen uit een programma als Samen Ouder Worden.

5. Aanpak Regeldrukvermindering versterken

Huidige situatie: Vrijwilligersorganisaties ervaren al jarenlang disproportionele last van regelgeving (AVG, UBO-registratie, subsidietrajecten, et cetera). De huidige investeringen om dit terug te dringen zijn bij lange na niet toereikend.

Advies: Versterk het Programma Aanpak Regeldruk en maak de top van de ministeries verantwoordelijk voor het doorvoeren van veranderingen.

6. Inclusieve toegang en participatie

Huidige situatie: Vrijwilligerswerk is niet voor iedereen even toegankelijk; deelname hangt vaak af van sociaaleconomische positie.

Advies: Ontwikkel beleid dat deelname aan vrijwilligerswerk mogelijk maakt voor alle groepen:

- Jongeren natuurlijk via Maatschappelijke Diensttijd, maar ook via stages, maatschappelijke stages en burgerschapsvorming.

- Werkenden via afspraken met werkgevers en het stimuleren van maatschappelijk betrokken ondernemen.
- Minderheden en migrantenorganisaties via erkenning en ondersteuning van hun unieke perspectieven.

7. Integratie SER-verkenning Werk en Mantelzorg

Huidige situatie: De SER is gevraagd advies uit te brengen over het faciliteren van werk en mantelzorg.

Advies: Neem de SER-verkenning expliciet mee in de verdere uitwerking van de Sociale Basis. Ontwikkel beleid dat werk en vrijwilligerswerk (en mantelzorg) combineerbaar en duurzaam maakt. Werk samen met sociale partners aan een pakket maatregelen zoals:

- Flexibele werktijden en verlofregelingen.
- Ondersteuning van werkgevers bij het combineren van werk en maatschappelijke inzet.
- Als extra input: Bouw een extra maatregel in die wij **Sociaal pensioen** (zie ook www.sociaalpensioen.nl) noemen. Dit helpt mensen die richting hun pensioen gaan om actief en zinvol betrokken te blijven. Het geeft richting en energie aan de overgang naar een nieuwe levensfase en biedt meerwaarde voor henzelf, het bedrijfsleven en de maatschappij.

Conclusie

De Aanpak Sociale Basis kan aanzienlijk worden versterkt door vrijwilligers structureel, gelijkwaardig en breed in beleid te positioneren. Dit vraagt om:

- een Rijksbrede visie en verankering;
- structurele investeringen en randvoorwaarden;
- vermindering van regeldruk;
- inclusieve toegang voor iedereen;
- en een duidelijke koppeling met de SER-verkenning *Werk en Mantelzorg*.

Zo wordt de sociale basis niet alleen een pijler van zorg en welzijn, maar een hoeksteen van een veerkrachtige samenleving in brede zin.

Meer informatie over deze brief en de onderwerpen die we hierin behandelen krijgt u bij Mark Molenaar (0610922192, m.molenaar@nov.nl).